

## Születőben a szibériai és távol-keleti OCLC

A kilencvenes évek elejétől Szibéria és Távol-Kelet, Oroszország e leghatalmasabb régiója, gazdasági jelentőségét tekintve is az élre tört. Mésesen gazdag természeti kincseinek kitermelése, iparának további fellendülése meglehetősen információigényes. Területi kiterjedése, kedvezőtlen éghajlati adottságai, az európai Oroszország földrajzi és telekommunikációs „messzesége” miatt az információk iránti növekvő igények kielégítése korántsem könnyű feladat. Nem az akkor sem, ha a területen található városokban – Novoszibirszkben, Tomszkban, Kemerovóban és Vlagyivosztkban, illetve a megyei székhelyeken – működő általános tudományos, egyetemi és szakkönyvtárak „saját kebelükben” mindent megtettek a gyűjtőkörüknek megfelelő állománygyarapításért és feltárásért, s ez utóbbi vonatkozásban különösen szép eredményeket értek el adatbázisaik internetre vitelében, az ellátás mégis elégtelen, de legalábbis egyetlen maradt.

Az iménti megállapítás igazáról beszél pl. az, hogy míg a *Tudományos Akadémia Szibériai Tagozatának Könyvtára* (Biblioteka Sibirszkogo otdeleniâ Rossijskoj akademii nauk) és a *Távol-keleti Állami Tudományos Könyvtár* (Dal'nevostočnaâ gosudarstvennaâ naučnaâ biblioteka) egyaránt köteles példányokban részesül, a tapasztalatok szerint egyik intézménybe sem áramlik be a teljes termés 40%-ánál több. Így hát nem kerülhető el, hogy minden valamirevaló könyvtár törekedjék a minél tágabb körű gyűjtésre, amelyben szükségképpen rengeteg szükségtelen átfedés található, ám meghatározott százalékban olyan mű is, amely a régió egyetlen más könyvtárában sincs meg. Emiatt az interneten kiállított egyedi adatbázisokban a keresés alig-alig hatékonyságú, mégha pl. a Szibériai Tagozat könyvtárának egyszerre több adatbázisából is lehetséges az internetes keresés, ami „csepp a tengerben”.

A szibériai és távol-keleti könyvtárak információkészletére vonatkozó adatokat ezért mielőbb integrálni kell, és erre csak az internet kínál megoldást. Az érdekelt könyvtárak ezért tudatosan aspirálnak a különféle hazai programokban (*Lib Web, Orosz Könyvtárak és az internet, Oroszországi egyetemi hálózat* stb.) való részvételre, és máris hathatós továbbképzési támogatást élveznek a Soros Alapítványtól és a Nyílt Társadalom Intézetétől. A cél az, hogy Szibériában és Távol-Keleten valamiféle olyan integrált rendszer jöjjön létre, mint az amerikai OCLC. Itt az ideje munkához látni, mivel az ország nagykönyvtárai éppen nekigyürköznek a közös (osztott) katalogizálásnak. Szibériában és Távol-Keleten e munka alapjául a Szibériai Tagozat Könyvtárának adatbázisait és elektronikus katalógusát (1992-től 245 ezer tétel) kívánják megtenni. Napjainkban munkálkodnak e vállalkozás programellátásának és kölcsönös kapcsolatrendszerének megteremtésén. Az alkalmazott protokoll a Z39.50 lesz.

Persze: a retrospektív katalóguskonverzió nem gyerekjáték: hosszú időn át tartó, és minden valamirevaló könyvtárat megmozgató-megterhelő vállalkozás. Segítésére máris közzétették a nagyrégióban működő depozitóriumok gyűjtőkörét ismerető jegyzékeket és a nagyrégió könyvmúzeumának katalógusát, amely a rariórák mellett regionális műveket is felsorol. Ez a szövetkezés „termőre fordulása után” szeretne kilépni az ázsiai–csendes-óceáni térségbe a maga integrációs törekvéseivel.

ILEPOV, B. – SOBOLEVA, E. – FEDOTOVA, O. – ŠABANOV, A.: Sozdanie rossijskogo centra podobnogo OCLC: pervye šagi. Internet kak sredstvo integracii informacionnyh resursov – regional'nyj aspekt. = Biblioteka, 6. sz. 2000. p. 27–29./

(Futala Tibor)